

Издаје два пута
— у мјесецу —

Цијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 2:40
на по године. К 1:20
на четрт год. К —60
За друге земље: на го-
дину 4 круне. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
ценовнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
— Фтиније. —

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу на уред-
ништво „Српског Коло
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Нови посланици.

3., 4., 5. маја обављени су саборски из-
бори по читавој Хрватској и Славонији.

Најважнија је ствар код ових избора про-
паст владине странке.

Владина странка, која је себе звала „на-
родна странка“ и ако је за народ марила
као за лањски снијег, и која је преко 20 го-
дина имала већину у сабору, добила је само
36 посланика, дакле ни половице. Остале
странке добиле су 52 посланика. Од тих 52
припадају здруженој хрватској и српској опо-
зицији (а здружиле су се хрватска странка
права, хрватска напредна странка, српска на-
родна самостална странка и српска народна
радикална странка) 29 посланика, чистој странци
права (Франковцима, прозваним тако по свом
вођи д-ру Јосипу Франку) 19 посланика, а 5
не припадају никаквој странци, они су изван
странака.

Ево нових посланика по именима:

Од удружене српске и хрватске опози-
ције изабрани су ови:

1. Д-р Богдан Медаковић (српска народна
самостална странка) у Плашком.
2. Светозар Прибићевић (срп. нар. сам. стр.)
у Кореници.
3. Светозар Прибићевић (срп. нар. сам. стр.)
у Глини.
4. Д-р Душан Поповић (срп. нар. сам. стр.)
у Моровићу.
5. Буде Будисављевић (срп. н. с. стр.) у
Вргинмосту.
6. Јован Бањанин (срп. н. с. стр.) у Удбини.
7. Др. Ђорђе Красојевић (српска народна
радикална странка) у Карловцима.
8. Д-р Младен Лисавац (с. н. р. с.) у Иригу.
9. Д-р Фран Пинтеровић (хрватска странка
права) у Осијеку.
10. Д-р Перо Магдић (х. с. п.) у Врбовском.
11. Д-р Едмунд Лукинић (х. с. п.) у Кар-
ловцу.
12. Густав Модрушан (х. с. п.) у Драганићу.
13. Д-р Анте Бауер (х. с. п.) у Јаски.
14. Ђуро Бедековић (х. с. п.) у Стубици.
15. Стјепан Церовац (х. с. п.) у Крапини.

16. Д-р Аугуст Харамбашић (х. с. п.) у
Новској.

17. Д-р Божо Винковић (х. с. п.) у Пожези.

18. Јосип Пурић (х. с. п.) у Бошњацима.

19. Д-р Перо Граховац (х. с. п.) у Дарувару.

20. Стјепан Загорац (х. с. п.) у Великој
Горини.

21. Еразмо Барчић (х. с. п.) у Бакру.

22. Грга Тушкан (х. с. п.) у Сиску.

23. Др. Богослав Мажуранић (х. с. п.) у
Селцима.

24. Стјепан Загорац (х. с. п.) у Копривници.

25. Др. Ђуро Шурмин (х. с. п.) у Загребу.

I. котар.

26. Др. Франко Поточњак (х. с. п.) у Дел-
ницама.

27. Стево Кутузовић (х. с. п.) у Церни.

28. Др. Ватрослав Брлић (х. с. п.) у Броду.

29. Љубомир Бабић-Ђалски (хрв. напредна
странка) у Петрињи.

Од чисте странке права изабрани су:

1. Иван Першић у Загребу III. котар.
2. Јерко Павелић у Карлобагу.
3. Д-р Живко Петричић у Оточцу.
4. Ф. Куфрин у Писаровини.
5. Д-р Владимир Франк у Дугом селу.
6. Д-р Елеговић у Клањцу.
7. Томац у Бишкупцу.
8. Јамбрушић у Ивањуцу.
9. Томац у Новом Марофу.
10. Драг. пл. Писачић у Златару.
11. Др. Вук Киш у Прегради.
12. Гашпаровић у Лудбрегу.
13. Влаховић у Сењу.
14. Старчевић у Св. Ивану Зелени.
15. Др. Јосип Франк у Крижу.
16. Др. Павелић у Самобору.
17. Затлука у Вилићселу.
18. Јурај Томац у Св. Иван Жабну.

Од владине странке:

1. Б. Пењић у Осијеку II. котар.
2. И. Јосиповић у Вараждину.
3. Л. Машег у Костајници.
4. Секулић у Херцеговцу.
5. Г. Јосиповић у Новиграду.

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

6. Л. Чаврак у Дол. Михољцу.
7. Др. Т. Пејачевић у Нашицама.
8. Др. Г. Норман у Валпову.
9. Е. Чех у Вуковару.
10. Миленић Ђ. у Митровици.
11. Др. Стрижић у Чазми.
12. Др. Гавранић у Слуњу.
13. Т. Георгијевић у Бјеловару.
14. Б. Адамовић у Перушићу.
15. Др. Максимовић у Даљу.
16. Ф. Косовац у Земуну.
17. Н. Петровић у Старој Пазови.
18. Шварцмајер у Ђакову.
19. Драгутин Бенак у Слатини.
20. Кр. Бешлић у Гарчину.
21. Др. Никола Шобат у Пакрацу.
22. Др. Л. Марјановић у Новој Градишци.
23. Др. Тропш у Винковцима.
24. Аладар Јанковић у Вировитици.
25. Јосип барун Рајачић у Нуштру.
26. Шевић у Хртковцима.
27. Гига Аванумовић у Илоку.
28. Др. И. Першић у Клоштру.
29. Др. Шумановић у Шиду.
30. Др. Д. Пелеш у Војнићу.
31. Шорак у Србу.
32. Поповић-Васин у Шимановцима.
33. Ст. Барловић у Вуки.
34. Крајач у Брлогу.
35. Гено Илић у Грачацу.
36. Др. Недељковић у Мартинцима.

Изван странака изабрани су:

1. Гроф Кулмер у Загребу II. котар.
2. Владимир Николић у Огулину.
3. Новак у Крижевцима.
4. Ф. Ристер у Руми.
5. Томичић у Госпићу.

Најбоље је дакле прошла наша српска народна самостална странка, јер у прошлом сабору није имала ни једног посланика, а сад их има 6; главни уредник „Новог Србобрана“ Светозар Прибићевић изабран је у два котара, у Кореници и Глини, те ће у једном од тих котара, бити понован избор; а у ком, то ће одредити управа срп. нар. сам. странке.

Част Лици и Банији, јер оне, и ако су сиромашне, посрамише богати Сријем.

Шта може народ.

Ако ништа није кадро ратара човјека једанпут већ научити томе, колика моћ лежи у његовим рукама, морају га томе научити ови избори. Сада, кад право гласа у Хрватској и Славонији од сваке стотине имаду тек двојица, изабрао је народ српски и хрватски у сабор,

успркос свакојаким насиљима, што су их чиниле власти, 52 народна човјека, а владиних људи уђе у сабор само 36 (у прошлом сабору било их је 75).

Те људе изабрао је у сабор народ. Овога пута биле су бадава глобе, пријетње, затвор, народ се ничега није бојао, нити се хтио продати ни за печење, гулаш, ракију, вино, ни за новац. Све је народ издржао, ничим се није дао заварати и изабрао у сабор 52 своја човјека од њих 88.

И шта ће сада бити? Најприје ће бити уклоњен бан, подбан и други одјелни престојници, промијениће се, што се каже, влада. Влада се увијек мора промијенити, кад је већина посланика у сабору против ње, друкчије се крши прави ред. Зато свака поштена влада, кад види да је већина посланика против ње, сама тражи, да буде отпуштена.

Код нас ће се дакле промијенити бан, подбан и друге особе, које састављају владу, а на њихово мјесто, доћи ће други људи, који буду у вољи већини посланика.

Нови сабор створиће нове законе, којима ће се дати сваком право гласа, па слобода штампе, слобода састајања без дозволе власти, слобода удруживања, и закони којима ће се ратарима олакшати.

Једино, што би влада могла учинити с пристанком краљевим, било би, да сабор распусти и одреди нове изборе. Али кад би народ и опет изабрао исте људе и можда још већи број, морала би влада пасти.

Ето, видите, колика моћ лежи у народним рукама. Србин тежак држи себе за најгору кукавицу, а ето у његовој је власти, ко ће бити бан, подбан, министри и какви ће се закони стварати. Сиромашни, презрени ратар обориће пресвијетлу и велемоћну господу са столица њихових; од оних што су јуче због народног незнања били све и сва учиниће народ сада, кад је дошао к себи обичне људе. Ово народ српски и хрватски мора за вјечита времена упамтити, па поносита чела и дигнуте главе ићи свијетом, јер он је извор сваке власти државне, па чак и краљевске. Воља народна сад је у цијелом свијету осим Турске и неких дивљих земаља у Азији преча од ма чије воље, па и владарева, кад је народ свјестан и слободан. Народ је сад срушио владу, па може срушити и нову владу, кад види, да не иде правим путем.

Србине ратаре, запамти, да ти ниси нико и ништа у држави. Ти не знаш, да је у твојим рукама велика моћ, зато страдаш.

А.

Смрт Сењанина Ива.

Санак снила Иванова мајка,
 Ђе је Сење тама попанула,
 Ђе се ведро небо проломило,
 Сјајан мјесец пао на земљицу
 На Ружицу насред Сења цркву;
 Ђе звијезде крају прибјегнуле,
 А даница крвава ижљегла,
 А кука јој тица кукавица
 Усред Сења на бијелој пркви.
 Кад се баба из сна пробудила,
 Узе штаку у десницу руку,
 Оде право ка Ружици цркви,
 Те казује протопоп-Неђељку,
 Казује му, шта је у сну снила.
 А кад стари баку саслушао,
 Он јој оде санак толковати:
 „Чујеш мене, остарила мајко!
 „Зло си снила, а горе ће бити,
 „Што је Сење тама попанула,
 „Оно ће ти пусто останути;
 „Што л' се ведро небо проломило,
 „И што мјесец пао на Ружицу,
 „То ће тебе Иво погинути;
 „Што су звјезде крају прибјегнуле,
 „То ће остат' многе удовице;
 „Што ј' даница крвава ижљегла,
 „То ћеш стара остат' кукавица;
 „Што л' ти тица кука на Ружици,
 „То ће ти је оборити Турци,
 „А и мене стара погубити“.
 Тек што стари у ријечи бјеше,
 Ал' ето ти Сењанина Ива,
 Сав му вранац у крв огрезнуо,
 На Ивану седамнаест рана,
 Носи десну у лијевој руку;
 Догна вранца пред бијелу цркву,
 Па говори остарилој мајци:
 „Скин' ме, мајко, са коња вранчића,
 „Умиј мене студеном водицом,
 „А причести вином црвенијем“.
 Хитро га је мати послушала,
 Скиде њега са коња помамна,
 Па га уми студеном водицом,
 И зали га вином црвенијем;
 Па га пита остарила мајка:
 „Што би, сине, у земљи Талији?“
 Оде Иво 'вако говорити:
 „Добро, мати, у земљи Талији:
 „Доста, мајко, робља наробисмо,
 „А јошт више блага задобисмо,
 „Па се здраво дома повратисмо;
 „Но кад бисмо на првом конаку,
 „Ту нас стиже и прва поћера,
 „Црни коњи, а црни јунаци,
 „Црне носе око главе чалме,
 „По једном се ватром претурисмо,

„Од њих нико не остаде, мајко;
 „Од нас нико не погибе, мајко;
 „Но кад бисмо на другом конаку,
 „Ту нас стиже и друга поћера,
 „Б'јели коњи, а бјешњи јунаци,
 „Бијеле им око главе чалме,
 „По једном се ватром претурисмо,
 „Од нас нико не погибе, мајко,
 „Од њих нико не остаде, мајко;
 „Но кад бисмо на трећем конаку,
 „Ту нас стиже и трећа поћера,
 „Црна струка, а дугачка пушка,
 „Прегореле ноге до кољена,
 „По једном се ватром претурисмо,
 „А по други бити започесмо,
 „Од њих, мајко, нико не погибе,
 „Од нас, мајко, нико не остаде,
 „До остаде твој сине Иване,
 „И он ти је рана допадноу,
 „Ево десне у лијевој руке!“
 То говори, а с душом се бори,
 То изусту, лаку душу пусти,
 И умрије, жалосна му мајка!
 Бог му дао у рају насеље!
 Нама, браћо, здравље и весеље!

Какви треба да су народни посланици (заступници).

Ви знате, како се досад бирао народни заступник. Народ тако рећи није досада ни видио тога човјека, за кога ће дати свој глас и дати му право, да за пуних 5 година располаже судбином котара, који га је изабрао за свог посланика. Власти су наређивале за кога ћете гласати и ви сте гласали за њега.

Но сада да вас запитам, колико је било тих људи, који су последије долазили у свој котар, питали за потребе народне и помагали својим изборницима, ако им је што затребало: да их заштите од незаконитости, насиља и сличних неприлика, које би их задесиле. Нијесу, како рекох, ни долазили, да обиђу своје котаре, нијесу распитивали за невоље народне, нијесу давали заштите потиштеним, него су само гледали, да је њима добро, а за котар их је слабо брига морила.

При садашњим изборима било је друкчије. Српска народна самостална странка држала је у разним мјестима више народних скупштина и поузданичких састанака, у којима су народна господа говорили народу и поучавали га, каква има све права и што му је дужност, те су тако народ припремали за ове изборе. На тима скупштинама и поузданичким састанцима упознали су Срби ратари те своје народне људе и народну господу, упознали су у њима своје праве пријатеље, па им и повјерили сада суд-

бину своју у њихове руке и изабрали више њих у сабор.

Ето, браћо ратари, таки треба да су посланици, да залазе међу вас, да вас поучавају у свему, да вас соколе и напријед воде. Ви знате и то, како су народној господи нашој у том прављене сметње и забрањиване народне скупштине и поузданички састанци, јер су они, који су имали власт у рукама, добро знали, да ће њима одзвонити, ако се ви освијестите и не будете више бирали не само у сабор, него и у жупанијске скупштине, у опћински одбор по команди, па будете тамо слали своје праве пријатеље, који Вас познају и разумију и које ви знате.

Сада сте сигурни, да ће ти ваши избраници и у сабору и изван сабора бринути се за вас као оцви за своју дјецу и да се можете увијек и у свако доба утећи њима, ако вам што затреба, да се притужите против насиља и незаконитости, ако вам се буду чинила.

Но не само то. Ти ваши избраници долазиће сваке године који пут међу вас, да се с вама поразговоре, да им кажете, што вас тишти, што вас боли, па да томе свему потраже лијека ондје, гдје треба и гдје они то могу да учине. Па када дођу други избори, ви ћете опет сви листом гласати за своје избранике и њима ћете опет повјерити у руке своју судбину.

М. П.

Ријечи једног сељака.

У Вргинмосту изабран је једногласно за народног заступника уредник овог нашега народног листа — „Српског Кола“ — Буде Будисављевић. Народ је био пун радости и весеља, кад је чуо, да ће га одсад у сабору заступати прави народни човјек. Одахнуо је душом, која је лежала немоћна и пригњечена од муке и патње пошљедних двадесет година. Послије избора захвалио је Буде Будисављевић свима особито српском сељаку на повјерењу, које му дадоше и обећао је свом силом радити око тога, да читавом народу, а особито сељаку дођу бољи и љепши дани.

Многи су устали на то, да му захвале на његовом истинском обећању, али му је заиста најљепшу ријеч рекао сељак *Ђуро Јовановић из Бовића*. Његове су ријечи вриједне, да их свако зна и запамти, јер их такове може рећи само прави и истинити сељак наш. А рекао је ово:

Господине заступниче и брате наш мили! Захвалио си и нама сељацима, јер смо, велиш, и ми помогли побједи народне воље. И досад смо ми увијек хтјели то, али смо чекали нашег човјека, у кога ћемо смјети вјеровати, јер нас

досад свако изневјери. Остављени смо били сами себи, као сироче без оца и мајке. Никога није било, да нам очи отвори. Свак нам је одмагао, а нико помогао, па изгубисмо вјеру у све. Нико није помислио, шта ми мислимо, и нико није чуо ријечи наше. А све то за то, јер нико није хтио ни разумио, да се приближи нама, па ми изгубисмо због тога већ вјеру у свакога. И кад си нам ти дошао с твојим и нашим „Српским Колом“ и кад смо чули ријечи твоје, видјели смо, да су истините ријечи правог човјека и да нас разумијеш. Заиста, ти знаш шта смо ми, јер знаш радост нашу и невољу и разумујеш душу нашу. Ти знаш, да ми мислимо и разговарамо само о оном што знамо, а знаш и то, да знамо веома мало, а ко мало зна, ономе је, заиста, тешко. И теби и сваком другом лакше је него сељаку. Сви ви можете се помоћи, ако хоћете, јер знате и читати и писати и ближе су вам свима добре ријечи и добра наука, и све вас то може учинити добрима. А ми смо сељаци, као јабука она дивљака у шуми и растемо дивљи без скрби и свјетлости. Дођите, оплемените нас, јер сте позвани за то. Каламите на дивљаку племениту јабуку, па да понесе добријем плодом. А то је и вас ради, јер плод наш то сте ви интелигенција народна и ако плод наш не буде добар, не можете ни ви много ваљати. А кад је тако, брините се за нас и његујте нас. Ми требамо хране праве, да нам ви будете љепши. Ми смо сељаци корен, а интелигенција је цвијет и што је здравији коријен, љепши је и цвијет. Истина је и то, да цвијет увене и ви можете умријети и једанпут и два пута и три пута, али док смо ми сељаци живи, ви ћете опет изникнути, јер док коријен не угине, увијек ће бити и цвијета.

Обећао си нам господине заступниче и брате наш мили, да ћеш водити бригу око нас и теби ми вјерујемо. А ми ти обећајемо, да ћемо сви радити заједно с тобом око тога, да нам се да оно, што смо заслужили. Јер само оно што смо заслужили, знамо, да нам се мора дати и да само то и вриједи. И да оно, што смо заслужили буде и добро, морамо и сами око тога радити. Сад знаш, а знао си и прије шта ми мислимо, и шта очекујемо од себе и тебе. Управљај с нама у добру, јер нам је то потребно, и ради око добра нашег, па ћемо бити увијек уза те. Али гледај увијек код тога у срце своје, па нећеш онда морати чекати, да ти судимо ми. А сад живио нам такав на корист нашу и наш понос.

Смрт Илије Смиљанића.

Нешто пишти у зеленој трavi:

Ил' је вила, или љута гуја?

Нит' је вила, нити љута гуја,

Веће пишти Смиљанић Илија,
Илија је рана допадноу.
Ал' ето ти Мандушића Вука,
Па он пита свога побратима:
„Што ти цвилиш, драги побратиме?“
Вели њему Смиљанић Илија:
„Ране су ми, брате одољеле“.
Вели њему Мандушићу Вуче:
„Мореш ли ми драги побратиме,
„Мореш ли ми ране пребољети,
„Да ти тражим лагане хећиме,
„Да ти градим мекане мелеме?“
Проговара Смиљанић Илија:
„Не мучи се, не тражи хећима,
„Не харчи се, не гради мелема,
„Већ ме носи моме б'јелу двору,
„Моме двору, мојој старој мајци,
„Да ми мајка моје ране вида
„Љуба моја да стере постељу,
„Сеја моја да ме водом поји“.
Вели њему Мандушићу Вуче:
„Да те носим, побро, моме двору,
„Мати моја да ти ране вида,
„Љуба моја да стере постељу,
„Сеја моја да те водом поји“.
Проговара Смиљанић Илија:
„Аја Богме, драги побратиме!
„Туђа мајка ране повређује,
„Туђа љуба бреговито стере,
„Туђа сеја горком водом поји“.
То изусти, а душицу пусти.

Са избора.

Пише нам један сељац из Велике Барне.

Поштовани уреднице „Српског Кола“! Ево ти пишем са новог и црнога Косова, на ком смо изгубили побједу, у Ерцеговцу. Не би тога било, да нас не издаде љута гуја, невјера наших Срба, којима имена ево овђе редам: први Милан *Јуришић* парох грђевачки, други *Марковић* парох грубишнопољски, трећи стари *Муџурлија* парох из Зденаца, четврти парох Никола *Чопорда* и пети Алекса *Босанац* ратар из Грбавца. И још су била три, који су се крили док прође вријеме избору, а да се нису крили, ми би били добили, а владина странка изгубила, јер су нам требала још само 4 гласа да побједимо, али су нас Срби изненадили, те добисмо и треће Косово. Црн им образ пред свим хришћанским свијетом.

Уреднице „Српског Кола“, ја и још мојих другова, молимо те лијепо, да све горе наведене људе метнете у новине, да их сав свијет знаде. Ми смо други прости сељаци ратари, али смо се лијепо сложили, те је ишло све у реду, да ови не издадоше.

Надаље обзнањујем да су и Жидови проти нама сви гласове дали владиној странци, а не виде они, да сви зависе од ратара, кога све туче по грбачи, па и они.

Претилатник „Српског Кола“.

*

Писмо једног ратара из Габоша.

Један ратар из Габоша пише с горком тугом о несвијести својих сељака и тражи да их јавно жигошемо. Ево неких одломака из тога писма: Шаљем вам извјештај како су габошки људи верни народу. Кад им се алдумаш плати, све забораве, тако су жељни туђега пића и добра, онда не маре, па макар како им после било. Тако је к нама дошао Радо Пауновић и престојник и Јосиф Рајачић а наши људи за њима као пчеле на мед. — Сви се слетише кад им је Пауновић дао 200 круна на алдумаш. Мислили су: никад боље за нас. А ово су ти људи: Мојо Ђирић, Саво и Влада Бошњак, Перо Ђирић, Перо Тутања, Филип Цвикић, Максим Ивановић, Мико Којчиновић, Исајило Продановић, Милош Дрљача и Благоје Шаулић. Били су пијани сасвим, па су и сутра дан ишли да виде има ли још ракије, а кад није било псовали су . . . . . натарошу, а он им је онда давао неком по 10 филира, а неком и по 4 фил., а били то су сви они горе наведени и још Ст. Милосављевић и Максим Ивановић најбоље газде.

Данас смо били у Нуштру на избору. Наши ратари викали су: Да хоће Николић платити паприкаш, ми би сви њему дали глас, али он неће, па нећемо ни ми за њега гласовати... Кад је Васа Ђирић викнуо: живио Николић, један редар стане најгадније псовати доктора Николића.

Оваквог чуда нисам видео, да тако народ лети за паприкашем, као Габош, Маркушица, Бобота, Тординци и Јармине, тако богато село, па су гладни туђега јела.

Молим вас, да ми пошаљете 5 бројева „Српског Кола“, у ком ће се ово штампати, а ја ћу платити.

*

Једна слика са избора.

У бунићкој опћини дао је пандур опћински Миле Кнежевић од своје воље руку кандидату српске самосталне странке у удбињском котару Јовану Бањанину, да ће код избора гласати за њ. Исти дан кад је кандидат Бањанин дошао у Бунић, дојурио је за њим одмах из Коренице котарски управитељ Кушевић. Овај је одмах дознао за одлуку пандура Миле Кнежевића и љутио се силно. Кад га је срео на цести обрецну се на њ срдито: Шта ту радиш?

Пандур, мало весело, одбруси поздрављајући на војнички: Јављам покорно, да сам ја пандур опозиционалац.

— Отпуштам те из службе! — виче управитељ.

— Био би бена, кад то не би учинио, само ме исплати за ова три мјесеца, што нисам добио плаће, — одговара пандур.

— Ја ћу те одмах дати затворити, — виче још јаче управитељ.

Али пандур му окрену леђа и оде својим путем. Други дан у јутро ухапсише га пандури, и одведоше у Кореницу. Но Миле Кнежевић умаче из затвора, дође на дан избора на Удбину и даде свој глас Бањанину. Послије избора су га опет затворили. Али он је своју дужност извршио. Част му!

„Српско Коло“ и избори.

Са свију страна јављају нам, да полак заслуге, што је пропала на изборима владина странка, припада „Српском Колу“ и његовим претплатницима. У Лици, Банији, Славонији и Сријему били су ратари, који држе „Српско Коло“ најжешћи противници владине странке. Они, који су имали право гласа, гласали су скоро листом за народне људе, а они који нису имали право гласа, радили су понегдје управо као изван себе за народне људе, наговарајући изборнике, да ни за живу главу не гласају за владине људе.

У кореничком, плашчанском, војнићком, глиномском, петрињском и вргомоском котару освјетлали су претплатници „Српског Кола“ свој образ. Из општине једне у пакрачком котару, гласовали су само претплатници „Српског Кола“ за народног кандидата Стојановића, а остали за владиног Шобата. У слатинском котару затворио је престојник 10 претплатника „Српског Кола“ зато, што су жестоко радили за народног кандидата Белобрка против владиног Шобата. У иришком котару, гдје је пропао војвода владине странке Ђурђевић, гласовала су она села, гдје је јако раширено „Српско Коло“ за народног кандидата Лисавца. У моровићком котару такођер се понијеше добро претплатници овога листа. У овом броју читате, како нам пишу ратари претплатници „Српског Кола“ из херцеговачког и нуштарског котара, како су љути на оне који издадоше народну ствар. Из нашичког котара писао нам је један претплатник, зашто није против бана Пејачевића у том котару постављен народни кандидат „да има за кога гласати“, како вели у писму.

Један ратар из вргомоског котара рекао је уреднику овога листа, Буди Будисављевићу:

Не треба се бојати, да ће влада сада побиједити. Прије три године нисам ја знао шта је сабор, прорачун, жупанијска скупштина, имунитет, делегација и друго штошта, а сад знам и ја и сви, који читају „Српско Коло“. Народ је сад прогледао, има сад ко да му очи отвара.

Из свега овога види се, колико је за три године „Српско Коло“ учинило у народу. Нама није жао ни труда ни трошка око овога листа, кад је сјеме, што га је он сијао пало на овако плодну земљу. А да је то тако, хвала свјесним претплатницима „Српског Кола“, којима није узалуд писано и говорено.

1906. година.

МАЈ — СВИБАЊ.

ДАНИ		Стари календар	ДАНИ		Нови
П	1	Пророк Јеремија	14	Бонифације	
У	2	Атанасије вел. патр. алек.	15	Исидор	
С	3	Тимотије и Мавро	16	Иван Непомук	
Ч	4	Мученица Пелагија	17	Бруно	
П	5	Мученица Ирина	18	Венанције	
С	6	Јов многострадални	19	Целестин	
Н	7	Јав. знам. ч. крста и Акакије	20	Бернхард	
П	8	Ап. и Ев. Јован богослов	21	Константин в.	
У	9	Прен. кост св. Ник (л. св. Н.)	22	Јелена царица	
С	10	Апостол Симон зилот	23	Дезилеријус	
Ч	11	Спасов-дан (Ѓирило и Метод.)	24	Спасов-дан	
П	12	Епифаније еп. кипарски	25	Урбан папа	
С	13	Мученица Гликерија	26	Филип	
Н	14	Мучен. Исидор	27	Марија магд.	
П	15	Пахомије велики	28	Герман	
У	16	Тодор освешени	29	Максимилијан	
С	17	Апостол Андроник	30	Фердинанд	
Ч	18	Мученик Теодот	31	Патринеда	
П	19	Панкратије епископ	1	Јуни Никодим	
С	20	Муч. Талалеј (Задужнице)	2	Еразмо	
Н	21	Духови, Цар Констант. и ц. Јел.	3	Духови	
П	22	Дух. пон. (Влад. кнез срп.)	4	Квирин	
У	23	Духов. уторни	5	Бонифације	
С	24	Преподобни Симеон	6	Норберт	
Ч	25	III. налаз гл. Јов. крстит.	7	Лукреција	
П	26	Василије еп. амазијски	8	Медардо	
С	27	Свешт. муч. Терапонт	9	Срце Исусово	
Н	28	Епископ Никита (Петр. покл.)	10	Св. Тројица	
П	29	Мучен. Теодосија (Петр. пост)	11	Варнава ап.	
У	30	Преп. Исакије дајмат.	12	Василид	
С	31	Апост. Јермије	13	Антоније дел.	

Мене месеца. Млад месец 10. у 9 сати 23 мин. пре подне.

Прва четврт 18. у 7 с. 46 м. пре подне.

Пун месец 24. у 10 с. 34 м. по подне.

Последња четврт 31. у 8 с. 56 м. по подне.

О празницима и светитељима.

2. Св. Атанасије Велики, патријар александријски на 1. васељенском сабору је одлучно бранио православно учење од Аријеве јереси.

9. Год. 1087. маја 9. пренесене су мошти св. Николе из града Мира у Малој Азији у Бар талијански.

11. Св. Ѓирило и Методије, апостоли и учитељи словенски. Ова два брата се родише у Солуну, у Македонији. За њихово доба беше у Моравској кнез Рагислав, који је много радио око тога да се осло-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

боди од власти фрушке државе (од Немаца). Мислио је да ће се то најбоље моћи, ако остави латинску цркву па се окрене православљу. Стога пошаље посланике у Цариград грчком цару Михаилу, и замоли га, да му пошаље учитеље, који ће их учити правој вери на њихову, *словенском*, језику. Цар није имао ученијих, поузданијих људи од св. браће, који су уз то знали још и словенски, те их одреди да иду у Моравску. Пре него што ће поћи на тешки пут, св. Тирило је извео једну велику мисао: *од грчких и неких других слова састави словенску буквицу и преведе најглавније што треба за службу Божју са грчког језика на словенски*. С тим се кренуше браћа 863. године у Моравску. Моравци листом прионуше око словенске службе, јер су је разумели. Али то не беше по вољи немачким епископима. Морали су апостоли ићи у Рим папи, да се правдају. У Риму умре св. Тирило 14. фебр. 869. Папа благослови рад св. апостола и словенске књиге и постави Методија за архиепископа Моравске и Паноније. Но ипак немачки свештеници, кад се Методије вратио у своју епархију, нису престали гонити га, шта више га ухватише и затворише, и тек га онда пустише (873. год.), када им папа то преко посланика нареди. Борећи се тако за словенски језик у цркви, умре св. Методије 885. године. После његове смрти дигну се Немци опет, окрену новог папу, те овај забрани да се у Моравској служи на словенском језику. Ученици Методијеви не имадоше куд, него се спустише доле међу Бугаре и Србе те и ови тако сазнаше за словенску службу и словенско писмо; из Бугарске се брзо раширила служба и у Русију. Међу Моравцима, Чесима и Словацима опет се поврати латинска служба, а православни Словени, како онда примише у аманет дело св. словенских апостола, тако га сачуваше и до данас. И сада Руси, Бугари и Срби служе у цркви на језику св. браће Тирила и Методија. Они нам дадоше *прву књигу и слов. писмо*, те заслужују да их ми Срби славимо као своје прве учитеље и просветитеље. —

Св. Никодим архиеп. срп. постављен је за архиепископа 1317. а умро је 1327. год.

21. Цар Константин и царица Јелена. Цар Константин се родио 274. год. и био је римски цар од 306—337. год. Постао је хришћанин на чудан начин. У рату са противником својим Максенцијем (312 год.) јави му се на небу ватрен крст и он зачу речи: „Овим знаком ћеш победити“. Константин метне на своје заставе крст а на штитове војника почетна слова Исуса Христа, и победи свога непријатеља. Идуће године изда наредбу да се хришћанска вера не сме гонити и поврати хришћанима све цркве. Мало по мало поста (од 316—323.) хришћанство државна вера. Цар је пренео столицу римске царевине из Рима у Цариград и председавао је 325. никејском сабору на којем је сузбијена Аријева јерес и састављен Символ Вере до осмога члана. Св. Константин је умро 22. маја 335. год. — Његова мати беше царица Јелена. Као побожна хришћанка ишла је у старе дане да се по-

клони Гробу Господњем и тамо сагради на Гробу цркву. На чудан начин пронађе у Св. Земљи крст Господњи. Умрла је 326. год.

22. Мај. Св. кнез Јован Владимир. Владао је крајем X. и почетком XI. века у Зети и Подгорју. Погинуо је 22. маја 1015. Удовица његова сахрани га у Елбасану у Арбанији, а народ га ради његових богоугодних дела слави као свеца и иде његовим моштима на поклоњење.

2. Силазак св. Духа. (Духови или св. Тројица). Педесети дан после Пасхе славили су Јевреји спомен на дан када су, после преласка преко Црвенога Мора на Гори Синајској добили десет заповеди Божјих. Тога дана, како се чита у св. Писму, беху сакупљени апостоли на молитви. Наједанпут се зачу с неба шум, као да се диже бура, и испуни цео дом. У дому се појавише језици огњени, који су светлили али нису жегли, и спустише се над главама ученика, и сви се испунише Духа Светога. У славу тога догађаја установљен је још у апостолско доба овај празник. Литургија се тога дана спаја с вечерњем, на којем се читају молитве уз клечање. — Обичај, да се црква окити гранама и да се за време службе држи у руци цвеће и трава, беше и у Старом Завету. Цветови код старих хришћана беху знак дарова Духа Светога. Гране и цветови зановљенога пролећа означају зановљење људи силом св. Духа који је тада сишао.

„И мени је то помогло“.

„Што ковача лечи, то кројача сатре“.
Немачка нар. пословица.

На свету је ипак највише — лекара... а код нас их је на сваком кораку. Мало ко да не зна лечити. Чим се пријатељ пријатељу потужи, одмах га овај преспе саветима: — има поуздан лек за њега. Или га је већ сам на себи окушао, па ће с поуздањем рећи: „И мени је то помогло“, или је „ту болест имао неко од његових другова, па чим је тај лек узео, као руком однешено“... По селима су то махом домаћи лекови, који се с колена на колена наслеђују, а по варошима чувају породице годинама какав стари рецепт од овог или оног чуденог лекара, па га редом позајмљују, чим коме затреба. На тај начин доктори и у најотменијим кућама наилазе по гдекада на читаве завежљаје избледелих, масних рецепата са обељжем: „прашкови од грознице“, „за отварање“, „за пролив“, „за апетит“, „од кашља“, „против задухе“, „за избацавање“ итд. Чим мако у кући или у суседству оболи, тражи се одмах тај завежљај, па се одабере таман онај рецепт, који ту болест лечи.

Морам признати, да сам се таком схватању болести и лечења увек чудио. Још могу разумети, кад се тим начином послужи необавештен, прост сељак — нарочито, кад му је лекар

далеко — али је доиста необјашњиво, да има баш и разборитих и „отмених“ варошана, који иза леђа свог домаћег лекара на тај начин себе и своје лече. Да се и сами уверите, колико у томе греше, и како им се та погрешка може осветити, учинићу им само неколико напомена у томе правцу.

И сами знате, да је мало болести, које су тако изражене, да их и неук може поуздано познати и од других разликовати — нарочито у почетку боловања. Та то је — као што сте се толико пута уверили — тешко и за учена и искусна лекара, камо ли неће бити за обична човека без икакве стручне спреме и претходног искуства. А ко не познаје болест, тај ће, наравно, веома ласно погрешити. Та погрешка може бити замашна, а и судбоносна, ако се усуди, да по мраку лута и пита: да као незналица почне лечити, па у тој намери пружи болеснику лек, који је баш противан... Тако се н. пр. „задуха“, „кашаљ“, „главобоља“, „ватра“ и т. д. јављају као знаци разних болести, па ако би у неком извесном случају употребили „наш опробан лек против задухе, кашља, главобоље или ватре“, а он не би одговарао правом узроку тих појава — дакле самој природи и суштини болести — лек би могао болеснику нахудити.

Него баш и кад се позна права природа болести, лечење ипак није тако проста ствар, да се сме поверити неуку и неискусну. Обично је, да и једна те иста болест не подноси увек један и исти лек, него се то мора удешавати таман према приликама, у којима болесника затекнемо, а те прилике зависе од разних узрока. Оболе н. пр. у једној породици неколико деце од једне те исте болести, рецимо од мресе, па једно једва живо остане од читавог низа најопаснијих појава; друго, истина, падне у постелу, али лакше болује; а треће опет „пренесе болест на ногама“... Или је н. пр. једна редња шарлаха опака, а друга блага; с почетка је опаснија, а при измаку постане блажа итд.: — па ако би у свим тим приликама употребили један исти лек, један и исти начин, јамачно не би помогли, него би нахудили.

Па баш и да се болест сваки пут јави свим подједнако и „правилно“ — дакле с истоветним појавама — опет за њу не би био у свакој прилици подесан један те исти лек — већ с тога што се и једна иста појава по својој природи и јачини мења према времену, откад болест у опште постоји, па и то ваља разликовати и при лечењу у рачун узимати. Ето н. пр. баш је наступна грозница позната болест, и баш је кинин поуздан лек од ње, па ипак у већини случајева не помаже — махом само зато, што се невешто употреби. А иста

врста кинина и исти оброк пресече грозницу одмах, ако их узмемо по наредби лекара, који је претходно тачно и стручно проценио и трајање саме болести и време, кад се јављају поједини наступи њени итд., па је тек према томе одредио и оброк и време за давање лека.

При лечењу ваља и ово на уму имати. И природа појединих лица — већ по саставу самога тела и радњи појединих органа — може бити веома различна и различно се односити према овом или оном леку. Снажан и пунокрван човек подноси н. пр. сасвим друкче неки извештан начин лечења (н. пр. хладном водом), него слабуњаво, мршаво и бледо чељаде. Има н. пр. раздражљивих природа, код којих ће и најмања количина извесног лека изазвати не обично јако дејство, а других опет, који ту количину неће ни осетити. Ко би се, дакле, у таким приликама упуштао у лечење којим леком, који је „толикима помогао“, могао би у извесним случајевима несрећу изазвати.

Па и пол и узраст и начин дојакошњег живота ваља при лечењу у рачун узимати, а то правилно зна оценити само лекар. Ко би н. пр. малом детету дао „капљице од кашља“ или „прашкове против пролива“, који су одраслом чељадету помогли могао би га њима упропастити — ма оброк подешавао таман према узрасту детињем... Исто тако има лекова, које жене никако не подносе, док мушкарцима поуздано помажу... а има опет људи, који су својим начином живота на неке јачине или отрове тако свикли, да им они тек у великим оброцима могу као лек послужити. Шта ће н. пр. учинити обичан оброк „прашка за спавање“ човеку, који је, рецимо, опијум или морфијум раније у великим количинама узимао; а шта би опет учинио оброк опијума или морфијума, који је нарочито за тако лице преписан, другој којој особи, која те лекове први пут у веку узима?

Најпосле не сме се при лечењу ни ово изгубити из вида. Има случајева, где се једна болест натури на другу, која је већ раније постајала, или на какву ману појединих органа, која је тако скривена, да је неук и нестручан човек не може опазити. Ако би, дакле, у такој прилици употребио лек, који је противан оној ранијој болести или оној скривеној мани, онда би, наравно, могао болеснику више нашкодити, него помоћи.

Већ из ово неколико напомена видите, да лечење није тако проста ствар као што то необавештеним изгледа и да сваки грешни, који се у то упушта. Увек је боље да болесник остане и без икаквог лека, него да га трујемо неподесним. На жалост, то наш свет још неће да разуме и верује, па с тога врло често и

страда. Ја сам убеђен, да на тај начин сваке године пропадне хиљадама драгоцених живота у српском народу... А шта мислите, колико их на онај свет испрате они, који тако „лекове“ на килограме мере, и од ока и преко писма дају... Али све да их и не упропасте, колико им тако варалице нахуде већ само тиме, што их обманама и празним обећањима задрже, те обично пропусте прво и најважније време боловања, — баш оно време, кад би разумна лекарска помоћ и добра нега могла поуздано помоћи.

Др. М. Ј. В.

„Здравље“.

Сабор краљевине Хрватске и Славоније.

9. маја (по новом) свечано је отворен сабор краљевине Хрватске и Славоније. Овај дан остаће знаменит и сјајан у борби хрватског и српског народа за права народна, јер после толико година прогањања и патње улази опозиција као већина у сабор да поправи све зло, што је чињено досад и даде народу сва права, која му припадају и која ће му донијети слободу, срећу и напредак. Народ је рекао своју, а сад је на народним посланицима, да они раде и дају све оно народу, што му припада, па да већ једном душом дахне.

У 11 часова до подне уђоше у саборницу народни посланици, бански позваници (велики жупани, грофови и владике). Када су улазили опозициони посланици у саборницу, били су бурно поздрављани и посипани цвијећем, док је свијет са галерија владиним посланицима, кад су улазили у саборницу, довикивао различите повике, којима их је осуђивао. Владини посланици изгледаху као покисле виле, јер су знали, да су истинити они пријекори, који су им добацивани.

Сабор је отворио као најстарији госп. Еразим Барчић, бурно поздрављен од посланика и народа. Он је лијепим ријечима отворио сабор, говорећи, како још никад није дочекао тако свечана часа у хрватском сабору као сад. Дужност је, рече, овог сабора, да узакони свеопће тајно и изравно право гласа, независност судаца, слободу избора, слободу штампе и састајања. Ако народни посланици све то изврше, народ ће им бити захвалан и сунце слободе и напретка засијаће у измученој отаџбини нашој.

Затим је прочитано краљеве писмо (рескрипт) о сазивању сабора. После је одаслана депутација по бана, који је дошао у сабор и ту је прочитао краљеву посланицу.

У посланици поручује краљ посланицима да ће прије свега морати бирати између себе

40 посланика за заједнички сабор у Пешти, који се састаје 19. о. м. по новом. Даље се вели у краљевој посланици, да ће сабор имати донијети законску основу о изборима, чим се то проведе у Угарској, затим о слободи штампе и о промјени застарјелог опћинског закона. Затим да ће се имати уредити прилике сељачког стаљежа, посједа, вересије и нашљедног права, а исто тако донијети одредбе о исељавању, које је на жалост у пошљедње вријеме толико претело маха. Даље ће се имати допунити закон о водном праву. Даље ће сабор имати да уреди плате пучких учитеља, па да буду награђени као што то заслужују. Код правосуђа имаће се допунити и поправити закон о јавним биљежницима и адвокатима, затим грађански поступник. Ето то је у главном, што се у посланици доноси, о чем ће све овај сабор имати да расправља и да доноси законе.

Када је бан прочитао ову краљеву посланицу, отишли су сви посланици на благодарење у цркву св. Марка. Ту су опет опозиционални посланици, кад су улазили у цркву, и кад су излазили из цркве, били бурно поздрављани од народа. Затим су се опет вратили у саборницу и ту су предали своје вјеродајнице, те је изабрано 5 одбора, који ће између себе овјеровити сваки поједини избор. 11. о. мј. састао се опет сабор и ту су ти одбори сабору предложили, што су урадили и закључили, те су њихови извјештаји примљени једногласно на знање. Затим су се сви извјештачи састали заједно и ту утврдили, да има 77 избора без приговора, а 19 избора да су пријепорни, те ће о том сабор одлучити, који ће се од тих овјеровити а који не ће. После је тога је предсједник Барчић закључио сједницу, те је заказао другу сједницу за 14. о. мј. с овим дневним редом: 1. избор предсједника, 2. избор 2 потпредсједника, 3. избор 5 биљежника и 4. избор саборског уреда (бироа).

У сједници од 14. о. мј. изабран је за предсједника сабора г. др. Богдан Медаковић предсједник српске самосталне странке. За првог потпредсједника г. др. Миле Старчевић, а за другог г. др. Перо Граховац. За биљежнике саборске изабрани су: г.г. Јован Бањанин, др. Владимир Франк, Густав Модрушан, Иван Першић и др. В. Брлић. Затим је госп. Еразмо Барчић као предсједник по старости уступио своје мјесто г. др. Богдану Медаковићу изабраном предсједнику сабора, који је бираним ријечима захвалио народним посланицима, који га изабраше на тако одлично и дично мјесто. Говор овај донијећемо у цијелости у идућем 10. броју.

Онима, који кане ићи у Америку.

Амерички лист „Српска Стража“ пише: Досељеничка власт из дана у дан новим наредама изненађује свет. Тако је ових дана наређено, да се они досељеници, који немају за даљи пут довољно трошка, више не припуштају ни на острво, већ да остану на лађи, па ако за времена добију путна трошка од својих у Америци, тек тада ће бити припуштени на острво пред испитујућу комисију, а ако не добију новаца дотле, док се иста лађа на коју су дошли има кренути, онда ће без икакве милости бити неодложно враћени у Европу. Чинимо с тога пажљивим сву нашу браћу, која полазе у Америку, да се прво снабдеју са довољно новаца, који ће им требати за путни трошак до њихова познаника, пријатеља или рођака и умољавамо све српске новине у Европи, да ово уврсте у својим листовима на видном месту и више пута, да наш народ не би бадава трошио новац у путовању и после се враћао натраг празних руку. Најбоље је да и не иду у Америку, јер је све препуно и рада нема. Па ипак свет врви у Америку да се грози, пати и проклиње час кад је тамо дошао. Тако је у њујоршко пристаниште стигло пре кратко време из Угарске 2.524 досељеника, од којих беше Срба и Хрвата 383, Словака 1184, Мађара 424, Немаца 362 и Румуна 171.

Шта се збива у нас и у свијету.

Здружена хрватска и српска опозиција избрала је себи два предсједника и то Гргу Тушкана и д-ра Богдана Медаковића, а за тајнике д-ра Франка Поточњака и Светозара Прибићевића, те ће тако све споразумно и заједнички радити у сабору.

Чиновници и избори. Да је зло код нас већ било превршило сваку мјеру, видјело се на овим изборима и из владања неких чиновника. До сада су увијек сви чиновници гласали за владу, бојећи се премјештаја, губитка службе и заостајања у служби.

Али многим честитим чиновницима било је већ превише свега, па се и они без страха од казне овај пут ухватише с народом у коло и помогоше оборити владине кандидате. Бадава су их жупани и поджупани страшили губитком службе, они се не дадоше застрашити. Особито се показаше јуначки на многим мјестима учитељи: тако у котару огулинском, глинском, вргомоском, новском, загребачком; онда се показаше добро професори у неким градовима (учитељи на великим школама); било је доста и судских чиновника, који су гласали и радили против владиних људи, или су остали код куће, не гласујући ни за кога. А чиновници од пошта, порезних уреда, брзојава, гласали су

скоро сви против владе. Најгоре су се понијели опћински, котарски, жупанијски чиновници и шумарски чиновници.

Насиље на изборима. Могли би вам много приповиједати о насиљима, што су их чиниле власти, да протуре владине људе за заступнике.

Али вама је то свима познато још боље, јер вама се пријетило и обећавало: ви знате како се пријетило глобом, затвором, па како се богме и глобило и затварало; како су страшили отпустом из службе, одузимањем потпора и погодности разних не само изборницима, него и њиховим рођацима најдаљим; како су негдје као полудјели плашили људе рушењем њихових кућа, стаја, млинова (у плашчанском котару); а знате с друге стране како су обећавали гозбе, новац, штипендије, потпоре, отпис глоба и пореза, цесте, железнице, водоводе, исушивање мочвара, ма укратко златна брда.

Али све им је било узалуд. За 20 година упознали смо их добро, зато су и пропали срамотно.

Па као што се народ сад није дао никаквим насиљима навести, да изда своју ствар, тако не смије никад ни у будуће. Држи ли се сав скоро народ сложено, као сада, никаква сила не помаже, народ ће побједити, а онда тешко силницима.

Избори у Угарској обављени су у свима котарима осим њих 13 још. Већину посланика, на 250, добила је Кошутова странка. Она странка, која је прије имала већину, а звала се либерална странка, добила је од 413 посланика само 4. Изабрана су и 4 Србина у сабор угарски, а у прошлом сабору била су 2.

Избори у Србији. Краљ Петар распустио је Српску Народну Скупштину (сабор), те су наређени нови избори. Скупштина је распуштена, јер ниједна странка није имала већине, па се у земљи није могло људски владати. Кад једна странка преузме владу, друге се сложе, имају већину, па владу оборе. Тако су у години дана пале 3 владе. То није добро, па је Скупштина распуштена и одређени нови избори, не би ли једна странка на њима добила већину и могла мирно владати.

Руска Дума. 10. овог мјесеца, у четвртак, састао се први пут сабор руски, откад живи руски народ. Писали смо већ, како су се у Русији дигли силни немири, јер цар сам није могао ваљано управљати земљом, па су његови доглавници радили свашта, нико их није надгледао. Народу је додијало, па се побунио и запријетио, да ће оборити и цара и све, ако цар не да народу сабора, који ће надзирати све што се у земљи реди и стварати законе.

Цар је тако морао и учинити, те се и први руски сабор састао и отпочео свој рад.

Различне вијести.

Српски сватови за „Српско Коло“. У сватовима г. Пере Бекића сакупљено је у Гомирју К 177—, која је свота намијењена Привреднику, а код дочека у Двору

сакупило се К 116·10, а дароваше следећи: По К 20 госп. Перо и Даница Бекић; по К 10 г. г. Ђорђе и Олга Ђурић, Адам Дурман, Радован Кордић, Симо Живковић; по К 5 г. Обрад Тривановић; по К 2 г.г. Раде Дабић, Марија Машић, Анка Кордић, Никола и Евица Вранешевић, Јован Дурман, Јово Радишић, Раде Прибићевић, Петар Тривановић кбр. 21, Стојан Прибићевић, Н. Н.; по 1 К г.г. Васо Црљеница, Никола Воркапић, Танасија Пантелић, Никола Вурдеља, Миле Драча, Ђуро Вучинић, Лазо Драгишић, Дмитар Бобера, Раде Ракас, Лазо Беко-Ђурић, Крстивој Брајановић, Дамјан Остоић, Тошо Рађеновић, Васо Ђурић, Никола Харамбашић, Јово Чавић, Адам Ђурић, Тешин Ђурић, Гњатија Вуишак, Благоја Бодловић, Петар Тривановић кбр. 23, Перо Маливук, Ђуро Живковић, Лука Прибићевић, Михајло Драгаљевић, Раде Подунавац, Милош Цветоевић, Јандрија Орловић, Драган Прибићевић; по 80 фил. г. Васо Прибићевић; по 50 фил. г. Миле Ступар; по 20 фил. г.г. Адам Мркобрада, Ђуро Богдановић, Н. Н., Н. Н.

Ова се свота раздјелила: „Српском Колу“ К 80, а остатак фонду за подизање Змајева споменика.

Хрватско-славонска земаљска изложба стоне, (коња, говеда, свиња, оваца и коза), перади, пчела, мљекарских производа, крме, господарских машина, виноградарства и воћарства, приредиће се у Загребу течајем мјесеца септембра (рујна) 1906.

Ова изложба има да прикаже нашим господарима данашње стање горе наведених важних господарских грана у Хрватској и Славонији. Она има надаље да нам покаже, како у нас ваља речене господарске гране даље развијати. Коначно јој је сврха и та, да страном свијету, камо у главном иде извоз наших господарских производа, прикаже, што имадемо, те која су у нас најбоља врела за робу, коју он тражи.

Изложена ће бити: **I. Стока.** А. Коњи. 1. Коњи тешког соја за теглење: а) пастуси расплоду дорасли (преко 3 године), б) пастуси млади (од 1 до 3 године), в) кобиле са ждријетом до 1 годину старим, г) ждријебице од 1 до 3 године. 2. Коњи лагљег соја за јашење и вожњу у касу: а) пастуси расплоду дорасли (преко 4 године), б) пастуси млади (од 1 до 3 године), в) кобиле са ждријетом од 1 годину старим, г) ждријебице од 1 до 3 године. 3. Магарци и муле. Б. Говеда. 1. Црвено-шара говеда. Чистокрвна пинцгалско-мелталска пасмина: а) бикови расплоду дорасли и млади бикови преко 6 мјесеци стари, б) јунице преко 6 мјесеци старе, в) краве с телетом, г) краве музаре без телета, чистокрвна сименталска пасмина: а), б), в), г), као под 1. Крижанци ових пасмина са домаћом стоком, а), б), в), г), 2. Подолска говеда. 3. Говеда иних пасмина. 4. Товљена говеда (волови, краве, бикови). 5. Волови за теглење. В. Свиње. 1. Енглеске пасмине: а) бијела, средња и велика, б) црна (бекширска). 2. Укрштаване енглеске пасмине са домаћим разним пасминама. 3. Туропољска пасмина. 4. Монголица (бијела, црна и бијело-трбушаста). 5. Остале пасмине. Г. Овце и козе. **II. Перад.** 1. Кокоши и пијетлови,

2. Гуске и патке, 3. Пурани, 4. Голубови, 5. Остала перад, 6. Јаја за експорт сортирана и пакована, перад заклана, 7. Стројеви за умјетно ваљење перади, 8. Остали стројеви и потрепштине за перадарство (интернационално). **III. Пчеларство.** 1. Живи пчелци у кошницама разне врсте, 2. Кошнице и остали пчеларски алат, пчелињаци, 3. Мед, производи од меда. **IV. Мљекарство.** 1. Свјеж путер и масло, 2. Сир, 3. Мљекарске машине. **V. Крма.** 1. Сијено и слама приређени за извоз, за потребу војништва и т. д. 2. Јака крма (посије, уљене погаче и т. д.), 3. Сјемење, 4. Стројеви за стискање сијена и приправу крме. **VI. Господарске машине.** 1. Плугови, ваљци, бране, 2. Маachine за сијање, кошњу, 3. Млатила, 4. Стројеви за чишћење жита, 5. Остале господарске машине, 6. Мотори. **VII. Воћарство и виноградарство.** А. Воћарство. 1. Воћке цијељене високостабловите, воћке цијељене полу-стабловите, воћке цијељене чучавице, воћке цијељене саднице дивљаке. Б. Виноградарство. 1. Лоза домаћа, 2. Лоза американска нецијељена и цијељена. — Вино и ракија се не ће на изложби излагати нити награђивати. Ну да се омогући производителџима вина, ракије и т. д., да своје производе изнесу пред јавност, уредиће се у изложби продаваона за вино, ракију и т. д. у којима ће се ови производи точити уз сталне цијене на чаше или у боцама.

Свечано отворење изложбе осим одјела: сточарство, перад, пчеле и мљекарски производи, биће 1. септембра (рујна) 1906.

Изложба стоке, перади, пчела и мљекарских производа отвориће се 15. септембра (рујна), а трајаће до 19. септембра (рујна).

Изложба воћа и грожђа отвориће се 20. септембра (рујна), а трајаће до 30. септембра (рујна), којим се даном изложба у опће закључује.

За вријеме изложбе биће предавања 1. О господарским машинама, 2. О сачувању (конзервирању) воћа, прављењу конзерва, воћних сокова, укуханог воћа, пекмеза и т. д. нарочито за кућанице, 3. О паковању грожђа и воћа за извоз, 4. О товљењу, клању и паковању перади за извоз, 5. О пчеларству, добивању меда и воска, 6. О мљекарству и баратању с мљекарским оруђем, 7. О господарском поправљању земље, 8. Спремање, паковање јаја за трговину, 9. О гајењу кунића (зецева), 10. О поткивању коња и њези копита.

Осим тога ићи ће се 1. На земаљско добро Бојјаковину сваког понедјелка док изложба траје (на цијели дан), 2. На кр. господарско училиште у Крижевцима сваке недјелје док изложба траје (на пол дана), да се види како се тамо напредно господари.

Поближе обавијести о свему даје кр. владин изложбени повјереник у Загребу др. Иво Малин.

Гром убио момка. Други дан по Ђурђеву-дану о. г. убио је гром ратарског момка Стеву Вучићевића, стара 20 година, у селу Уштици. Чувао је говеда у пољу. И кад навали највећи плусак с грмљавином, он се склони под једну једину крушку у сред поља. Донашајући ову вијест, савјетујемо наше ратаре, да никад

Не траже у пољу склониште под дрветом, кад грми, јер је много боље покиснути, него погинути. У високе усамљене предмете у пољу радо гром пуца, отуда и она нар. ријеч: „не ће гром у коприве“.

Земљотрес у Америци. У Сједињеним Државама Америчким, камо наши Срби иду на рад, догодила се прије неколико дана страшна несрећа. Државу Калифорнију погодио је страшан земљотрес и починио нечувену штету. Стотине села и градова порушио је у једном трену, хиљаде људи побио и изранио, а највећма упропастио велики и лијепо град Санфранциско. Овај град од пет сто хиљада душа срушио је и уништио, потрпавши у рушевинама и ранивши неколико хиљада душа. Иза земљотреса распали се и ватра, те до темеља уништи оно, што је још остало иза њега. Штете је начињено за неколико хиљада милијуна форината.

Несрећа у Италији. Код Напуља у Италији има бријег Везув, који је почео да рига усијано и растопљено камење (лаву) на Лазареву суботу у поноћи. Земља се око брда силно затресла, небо је било црно а ваздух тежак, да се једва могло дисати. Са Везува као да почеше пуцати страшни громови и сијевати муње. Затијем поче бријег да баца ужарено и растопљено камење до 1000 мет. висине па онда поче тећи на три стране с бријега вруће и растопљено камење (лава) уништавајући све, што је досегла. Од ове лаве и потреса настрадала су многа околна већа и мања мјеста, па и сам Напуљ. Народ је из околних мјеста бјежао у дивљем бријегу, а многи су људи погинули, јер нијесу хтјели бјежати, него су ишли у процесима или се молили у црквама, а дотле се црква срушила и тако погинули. Оваке несреће не памти давно већ свијет у Италији.

Упозорјемо наше цијењене читаоце на данашњи интересантни прилог нашега листа. Исти је састављен по Банци Кронфелд и др. у Загребу те садржаје за купце срећака разредне лутрије веома важне податке.

Издавак из господ. расправе.

Да, да, та врућина! Ако ме је ко у прошлом врућем лету запитао, што да уради, особито за време рада на пољу, против жеђи, што га мори, тад сам му препоручио, што ћу овим и својим читаоцима препоручити. Они то опробаше, па ми бише особито захвални за тај добар савет и држим, да ће то исто и многи други читалац ових редака, па било и у духу само, урадити, ако се буде сам уверио о томе.

Узми, рекох му, 1 литру воде, придодатка за каву, којег и онако има твоја жена у кухињи, кухај то добрих 5 часова, а по том стави уварак на страну, да се охлади (по вољи може се придодати и мало шећера) и понеси га тад у једној боци са собом на поље. Најбоље је, ако боцу закопаш на хладовиту месту у земљу, јер ће тако текућина остати дуго хладна.

Кад си жедан, а ти гутни једном добрано овог „Франковог“ уварка, па ћеш се зачудити, како ти се опет дуго не ће повратити жеђа.

„Франк“ није само због тога најбољи придодатак за каву, та он је као такав већ опћенито познат, него је он и најбоље средство против жеђи.

2069 1—3

СВАКА СРПСКА КУЋА

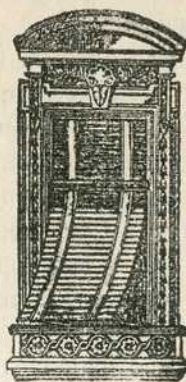
ТРЕБА ДА ИМА КАРТУ

≡ ПРАВОСЛАВНИ СРБИ ≡ У ХРВАТскоЈ и СЛАВонији

ПО ПОЛИТИЧКИМ ОП-
ЋИНАМА И ИЗБОР-
НИМ СРЕЗОВИМА ЗА
ЗЕМАЉСКИ САБОР.

КАРТУ ЈЕ САСТАВИО
Г. ДР. ВАСА РУВАРАЦ,
А ИЗДАЛО „СРПСКО
КОЛО“ У ЗАГРЕБУ.
ИМА ДВИЈЕ ВРСТЕ КА-
РАТА: НА ДЕБЉЕМ ПА-
ПИРУ К 2, А НА ТА-
ЊЕМ ПО К 1. РАТАРИ
ДОБИВАЈУ У ПОЛА ЦИ-
- - ЈЕНЕ. - -

КО ХОЋЕ ДА ИМА ОВУ КАРТУ
НЕКА ПОШЉЕ УПРАВИ „СРП.
КОЛА“ ЗА ПРВУ К 1 И 10 ПОТ.
ЗА ПОШТАРИНУ ИЛИ ЗА ДРУГУ
50 ПОТ. И 10 ПОТ. ПОШТАРИНЕ.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
капака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтин

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—